

Online dienst 15 maart 2020

geen kerkbezoek ivm overheidsmaatregelen inzake pandemie corona-virus

Thema: De kerk is leeg, de dienst gaat door?!

Voorganger: ds. Kees van Dusseldorp

welkom

mededelingen

zingen: Votum en groet (Sela) (Statement)

zingen: Ps.71:1,12 (Dennis Wubs)

wetslezing

zingen: Gz.243 Heer, ik kom tot U, hoor naar mijn gebed (Statement) = Opw.125

gebed

schriftlezing:

Joh.4:19-26

Jak.1:19-27

zingen: Opw.789 Lopen op het water (Statement)

verkondiging

zingen: Gz.119 (GK06): 1,2,5 De kerk van alle tijden (Dennis Wubs)

gebed

collecte

zingen: Opw.770 Ik zal er zijn (Sela) (Statement)

zegen

Welkom:

Broeder, zuster, zo spreek ik je maar even aan. Ik groet je in de naam van Jezus Christus onze Heer. Fijn dat je meekijkt met deze dienst! Ik wens jou een gezegende dienst toe!

Het is een buitengewone dienst. De kerk is zo goed als leeg.

Toch houden we hier wel een dienst.

In heel Nederland worden vandaag nauwelijks kerkdiensten gehouden, of kerkdiensten met kleine groepen. Dat is nog nooit eerder gebeurd. We geven hiermee gehoor aan de oproep van onze regering om bijeenkomsten met meer dan honderd personen te annuleren. In de korte termijn die we hadden leek ons dit voor vandaag de meest duidelijke beslissing.

Zo'n beslissing nemen we met gemengde gevoelens. Moet de aanbidding op God niet altijd doorgaan in de kerk, juist in tijden van nood? Laten we ons teveel regeren door angst? Toch hebben we het gedaan, omdat we graag ruimte maken aan onze regering om haar verantwoordelijkheid op te pakken. Zij kunnen het geheel overzien. Het is niet de angst die ons tot deze beslissing heeft gebracht, maar de zorg voor onze kwetsbare naasten. Daarop zijn de maatregelen van de overheid gericht.

Tegelijk gaat de dienst aan de Heer door. Daar werken we aan mee door deze online dienst. Ik heb er ook het thema van deze dienst van gemaakt: De kerk is leeg, de dienst gaat door?!

Jij zit thuis. Misschien alleen. Misschien met anderen. Misschien met zorg, misschien met teleurstelling, misschien met nieuwsgierigheid. Je hebt niet voor niets ingeschakeld: je zoekt Gods genade.

Ik wil je van harte uitnodigen om op jouw plek niet alleen mee te kijken, maar ook mee te doen met deze dienst. Voor mij is het net zo nieuw als voor jou. Ik zal mijn best doen om je voor te gaan in de dienst aan de Heer. Met behulp van veel mensen die achter de schermen hieraan hebben meegewerkt.

We proberen aan de ene kant de dienst zo normaal mogelijk in te richten. Voor de samenhang mogen we gebruik maken van opnamen van Dennis Wubs die in onze kerk zijn gemaakt. En we zijn blij met de inzet van Statement.

Mededelingen van de kerkenraad

Voor we de dienst beginnen, steken we eerst heel bewust de kaars aan. Als gebed, als geloofsbelijdenis, als teken van Gods licht.

Aansteken kaars

Laat je door Statement meenemen in het zingen van votum en groet om je te concentreren op Gods aanwezigheid. Het beste is als je zelf meezingt, al is het maar zachtjes. Zet het geluid dan niet te zachtjes te zetten. En probeer bewust te letten op de tekst.

Zingen: votum en groet – Statement.

Het coronavirus raakt onze samenleving hard. Misschien ken je zelf mensen die ziek zijn. Misschien ben je net als ik verbijsterd als je de beelden ziet en verhalen hoort uit de afgesloten gebieden van Italië. Overheden doen wat ze kunnen om de piek van de pandemie zoveel mogelijk uit te smeren. Er lijkt geen grens dat het virus tegenhoudt. Wie kwetsbaar is, vreest de besmetting. Alle reden om de ogen op God te richten. Doe je mee? Dan zingen we Psalm 71:1,12.

Ps.71:1,12

Onze Heer Jezus Christus heeft ons verteld van de andere wereld. Gods koninkrijk die in deze gebroken wereld doorbreekt. De wereld van het goede leven met God. Jezus schetst daarbij de houding die past bij mensen van dat Koninkrijk. Midden in het aardse leven. Ik vond het heel sprekend in deze buitengewone situatie. Ik wil die woorden jou en mijzelf graag voorhouden als bemoediging, oriëntatie en uitnodiging.

Mat.5:2-10

Hoor je de uitnodiging in deze woorden? Het is de uitnodiging tot een leven in de nabijheid van God. Geef aan die uitnodiging gehoor door mee te zingen met Gz.243.

Gz.243 Heer, ik kom tot u

Gebed om opening van het woord - ook voor de mensen thuis

Toelichting

Het annuleren van de kerkdiensten deed mij best wat. Niet dat ik gearzeld heb. Maar wel dat het mij ook verdriet doet dat er geen kerkdiensten worden gehouden. Niet om daar dramatisch over te doen. We hebben immers nu ook een vorm gevonden. Maar voor mij is het een noodoplossing. Is het samenkomen van de gemeente niet de hartslag van de kerk? En is het niet de navelstreng van het geloof? Is het niet de bron van warmte en liefde naar elkaar en naar anderen? En de publieke verkondiging van het evangelie in deze wereld?

Bij het nadenken over de invulling van deze dienst, kwamen mij twee bijbelteksten in gedachten die iets zeggen over onze ware eredienst. Toen ik ze las, troffen ze mij. Ze brachten mij bij het thema: De kerk is leeg, de dienst gaat door?

Schriftlezing: Johannes 4 en Jakobus 1.

Ik nodig je uit om mee te zingen met het lied 'Lopen op het water'. Een lied dat niet alleen van vertrouwen spreekt, maar ook om vertrouwen vraagt.

Opw. 789

preek

De kerk is leeg, de dienst gaat door?!

Dat is het thema van deze dienst. En ook van mijn preek.

Er zit natuurlijk een knipoog in: met deze online-dienst gaat inderdaad de eredienst door, ook al is de kerkzaal leeg. We zoeken naar een creatieve manier om de aanbidding van God door te laten gaan. En ik hoop dat je niet al te veel technische problemen hebt om de dienst thuis te volgen.

Ik bedacht dat we dit tien jaar geleden zo nog niet hadden kunnen oplossen. Dan hadden we misschien wel weer andere manieren gevonden. Maar toch ben ik echt blij met de technische mogelijkheden dat de dienst op deze manier door kan gaan en dat jij die thuis gewoon kunt volgen. Zoals ik in de afgelopen jaren al veel vaker heb gehoord van oudere en zieke gemeenteleden: wat is het fijn dat we thuis toch de dienst kunnen volgen. Niet alleen met geluid, maar ook met beeld. Dan voel je je meer betrokken.

Het is natuurlijk mogelijk dat jij thuis nog in bed ligt en deze dienst op je telefoon volgt. Maar het kan ook zijn dat jij in een ziekenhuisbed ligt en deze dienst volgt. Wat hebben we veel mogelijkheden!

We hebben dus geen volle kerk nodig om de dienst door te laten gaan. En jij hoeft niet hier bij mij in de kerkzaal te zijn om aan de dienst mee te doen. Inderdaad: de kerk is leeg, de dienst gaat door.

**

Maar met het thema bedoel ik ook nog iets anders. Misschien heb je bij het lezen uit de Bijbel daar al wel een idee van gekregen. Het gaat maar niet om de kerkdienst. Beide bijbelgedeelten zeggen dat de plek en de kerkdienst juist niet het belangrijkste zijn. Jezus zegt immers dat de Vader mensen zoekt die hem in Geest en waarheid aanbidden, waar

dan ook. En Jakobus schrijft dat de ware godsdienst bestaat uit omzien naar weduwen en wezen en het vermijden van zonden. Met die opmerkingen krijgt de eredienst een andere inhoud. De kerk is leeg, de dienst gaat door. Want de essentie van de eredienst aan God ligt niet in de kerkzaal, maar in jouw hart en in de praktijk van je leven.

**

Ik zeg dit met een bepaalde reden.

In de afgelopen weken en dagen is er enorm veel geschreven over het coronavirus. Sommige mensen kunnen er niet genoeg van krijgen. Anderen zijn er al helemaal klaar mee. Wij verkeren in de gelukkige omstandigheid dat er in onze gemeente en in onze dorpen nog geen coronapatiënten zijn, voor zover ik weet. Toch houdt het ons bezig en raakt het ons ook. Ik verwacht dat het in de komende tijd nog dichterbij komt en dat we ook veel meer last krijgen van de noodzakelijke maatregelen die de overheid neemt. Ik bid van harte dat het virus zelf aan onze deuren voorbij gaat. We zullen het zien. Maar wat wordt er veel over geschreven!

Ook dominees en theologen schrijven erover. Zij geven een geestelijke duiding, en trekken conclusies wat we ermee moeten. In het ND van afgelopen donderdag geeft Dick Schinkelshoek een mooi overzicht. Hij ziet vijf verschillende benaderingen. Ik wil ze even kort aan je vertellen.

Er zijn er die in het coronavirus het oordeel van God over onze wereld en ons land zien gaan. Vanwege het goddeloze leven: zijn God en de dienst aan God door veel mensen niet aan de kant gezet? En worden de geboden van God niet aan alle kanten overtreden? Het is tijd om je te bekeren!

Er zijn er die deze pandemie zien als een van de tekenen van de tijden, zoals die met name in Openbaring zijn aangekondigd. De boodschap is dan: de wereld wordt gewaarschuwd dat het einde dichterbij komt. Houdt vol, het kan niet lang meer duren voor Jezus Christus terugkomt. Hij is overwinnaar!

Er zijn er die het heel nuchter oppakken: er zijn in deze gebroken werkelijkheid nu eenmaal virussen. Zoals we ook aardbevingen hebben en er oorlogen zullen zijn. Maar staat het niet in de Bijbel? Het zal op aarde toch nooit een paradijs worden? Bid voor de slachtoffers. En neem verantwoordelijkheid waar je kunt.

Er zijn er die zeggen: nu zie je maar hoe afhankelijk en kwetsbaar we zijn als mensheid. We denken wel van alles te kunnen. Maar misschien is hoogmoed wel onze grootste valkuil. Laten we iets meer bescheiden worden en ons niet ophangen aan onze ambities. Laten we tevreden zijn met minder en onze prioriteiten bijstellen

En er zijn er tenslotte die zeggen: God geeft de kerk nu een kans om barmhartigheid en naastenliefde in de praktijk te brengen. Dat was vroeger het visitekaartje van de kerk. Laat dat nu ook gebeuren.

Vijf benaderingen om de opkomst en verspreiding van het coronavirus een betekenis te geven van uit de Bijbel. Vanuit het christelijk geloof. Je zou het profetische benaderingen kunnen noemen. Voor elk van die benaderingen zijn wel teksten te vinden.

Ik hoef daar niet in te kiezen. De ene benadering ligt dichterbij dan de andere. Maar wat mij opviel was dat aan elke benadering ook een oproep verbonden is. Wat je zou moeten *doen* als christen zijnde. Welke conclusie je voor jezelf zou moet trekken. En welke houding je moet kiezen.

**

En weet je, dat gaat mij even iets te snel. Natuurlijk hebben we een verantwoordelijkheid. En is het goed om conclusies te trekken en te doen wat er kan. Maar het is ook belangrijk om het lijden en de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus in de ogen te kijken. De mensen die besmet zijn en ziek worden. Van wie sommigen heel nare longontstekingen krijgen, verpleging op de IC nodig hebben en soms overlijden. De angst die sommigen voelen waardoor ze onrustig en gespannen worden en het hun helemaal beheerst. En bij anderen tot onverschilligheid of depressiviteit leiden. De eenzaamheid van mensen die verstoken zijn van bezoeken en sociale activiteiten. Het egoïsme dat zichtbaar wordt als mensen alleen aan zichzelf denken en de schappen leegkopen. De gevolgen die het voor je inkomen heeft als je niet aan het werk kunt, geen opdrachten krijgt, je examen misschien gaat missen. Of juist als je het werk niet meer aankunt. De spanningen die ontstaan in de gezinnen als we steeds meer verplicht thuis moeten blijven en op elkaars lip zitten te niksen.

Ik denk dat het belangrijk is om ons bewust te zijn van het lijden en de gevolgen. Ook al zijn het hier nog geen Italiaanse toestanden en hoop ik dat het nooit zover komt. Als we ons de nood en de gevaren bewust zijn, kunnen we die bij de Heer brengen, samen zuchten en bidden om zijn ontferming en nabijheid. Samen luisteren naar het onderwijs van de Heer en ons laten vullen met zijn Geest. Samen ons laten bemoedigen en laten zegenen.

Maar juist dat 'samen' wordt geraakt als we geen kerkdiensten meer kunnen houden. We zien elkaar niet, en leven daardoor minder gemakkelijk met elkaar mee. Het is thuis lastiger om mee te doen aan de eredienst dan als je in de kerk bent: de zang, het luisteren, de gebeden, de zegen, de bijdragen in de collecten. De liturgie in de kerk geeft vorm aan onze ontmoeting met God. Thuis meekijken is echt een geweldige uitvinding. Maar wel tweede keuze.

Voor mij is 'we annuleren de kerkdiensten' een grote stap. Het raakt mijn en jouw dienst aan de Heer. Hoe kan die dienst doorgaan, ook als de kerk leeg blijft? Hoe laat jij jouw dienst aan de Heer doorgaan ook als je in huis moet blijven?

**

Tegen deze achtergrond krijgen de bijbelteksten een krachtige boodschap.

In Johannes is het de Samaritaanse vrouw die Jezus de vraag stelt: waar moeten we God vereren? Op deze berg of in Jeruzalem? Het is voor haar een wezenlijke vraag, een verlangen om God op de goede manier te vereren. Maar ook een verwarring in alle kerkelijke verdeeldheid van die dagen. Het antwoord van Jezus geeft richting: Er komt een tijd, zegt Hij, - en het is de tijd waarin wij leven na Pinksteren - dat niet de locatie belangrijk is, maar de persoon. Het gaat er niet om waar je God vereerd, maar hoe. 'God zoekt mensen die hem aanbidden in Geest en waarheid.' 'In Geest en waarheid': mensen die God zoeken door de Heilige Geest die ons wijst op Jezus Christus. En 'in waarheid': die de God vereren zoals Jezus Hem heeft leren kennen: als de Vader. God zoekt mensen die zich toevertrouwen aan Jezus Christus. Die zich met heel hun hart aan Jezus geven en

zo de Vader eren. Daarmee is God geëerd. Op die manier leef je in de eeuwige vriendschap van God, waar je ook bent en hoe je omstandigheden ook zijn.

Als ik dit even terugbuig naar het thema: De kerk is leeg, de dienst gaat door. Dan is de opdracht voor jou en voor mij dat je je richt op Jezus Christus. Dat jij de vrede met God zoekt, hoe je omstandigheden ook zijn. Dat je oog leert houden voor zijn genade, ook als je voor grote uitdagingen of moeilijkheden komt te staan. Vanuit de kerk proberen we ook jou hierin te helpen. Kerkdiensten zijn ook daarvoor bedoeld: om jou te helpen je hart op Jezus Christus te richten. Zoek ook zelf die focus. Als de drukte in je leven meer tot rust komt kan dat ook een kans geven. Die je wel bewust moet invullen: hoe zal ik de dienst aan de Heer vormgeven? Ga ik meer lezen in de Bijbel, maak ik studie van een onderwerp wat al een poosje ligt te wachten, maak ik meer ruimte voor gebed, op welke manier kan ik dat samen doen met anderen? Om te investeren in je band met Jezus. En daar je rust en je kracht te ontvangen.

God zoekt mensen die hem aanbidden in Geest en waarheid. Jouw vertrouwen in Jezus Christus, jouw leven uit zijn Geest: het is voor God de ware eredienst.

**

Het tweede bijbelgedeelte vraagt aandacht voor de praktijk. 'Voor God de Vader is alleen dit reine, zuivere godsdienst: weduwen en wezen bijstaan in hun nood, en je in acht nemen voor de wereld en onberispelijk blijven.' Jakobus hanteert het principe: niet alleen luisteren naar het woord, maar ook in praktijk brengen wat God zegt. De kern ligt daarin bij de ondersteuning van mensen die hulp nodig hebben. En voor jezelf vechten tegen de zonden.

Die oproep krijgt vandaag een eigen kleur. Omzien naar elkaar, juist naar de mensen die misschien dreigen te vereenzamen, die in de problemen komen. En voor jezelf vechten tegen de zonden, maar je als kind van God gedragen, ook als de omstandigheden anders zijn. Ik denk dat je zelf het beste kunt bedenken hoe je dat in praktijk brengt. Waar jouw valkuilen en zwakten liggen als het gaat om je christelijk leven, je omgang met jezelf en met anderen. En je kunt zelf bedenken voor welke mensen je iets zou kunnen betekenen. Het helpt als je daar echt even bij stil staat. Voor wie kun jij iets betekenen? Wat heeft de ander nodig? Dat kun je ook bedenken als je oud bent en misschien niet zoveel mogelijkheden hebt! En als je met anderen samen bent: overleg eens met elkaar: heb jij ideeën?

Weet je wat mij raakt in zo'n tekst van Jakobus? Dat hij schrijft: dit is de ware godsdienst! Jouw zorg voor een ander. Jouw eigen heiliging: het is voor God de ware eredienst! Dat is genade: dat de Heer mijn geloof en mijn leven waardeert als eredienst aan Hem.

**

De kerk is leeg, de dienst gaat door! Het zal je duidelijk zijn dat ik hiermee niet bedoel dat de kerk onbelangrijk is. Integendeel! Maar het zal je ook duidelijk zijn dat het niet kunnen bezoeken van de kerkdienst niet betekent dat God niet gediend kan worden. Integendeel! Deze bijbelteksten helpen mij om te ontdekken wat de ware eredienst inhoudt. Jouw geloof in Jezus Christus en je leven als een christen. Daar kun je wel even mee vooruit, denk ik. Hoe het ook verder gaat met het coronavirus.

Zorg ervoor dat jouw dienst aan God doorgaat! Vanuit de kerk willen we dat blijven ondersteunen waar we kunnen. Dat doen we met creatieve inzet en met christelijk plezier. Let jij op jouw dienst aan de Heer! In het besef dat de God de Heer erbij is, dat Hij waarde hecht aan jouw eredienst en dat Hij jouw vertrouwen en inzet zal zegenen.

In Jezus Christus,

Amen